

Eylüldeki bilişim etkinlikleri (3)

Aykut Göker

Hindistan'ın yazılımda yaptığı atılım üzerine dünyada çok şey yazıldı. Ama, yazılımcılarımızın özlemini duyduğu bu atılım, bizde, hak ettiği genişlikte incelenmedi; Türkiye'de uygulanabilirliği açısından ciddi bir irdelemeden geçirilmedi. Konuya Türkiye açısından bakabilmek önemliydi; çünkü, Hindistan'ın yazılımda kaydettiği gelişmeleri inceleyen yabancı uzmanlar tamamen bu ülkeye özgü koşullarda yaratılmış bir modelden söz ediyorlar ve bunun altını çiziyorlar. Bu model, bir milyar dolayındaki nüfusunun neredeyse yarısı okuma yazma bilmeyen ve halkının ezici çoğunluğu sefâlet içinde yaşayan bir ülkede, her yıl, yazılım sektörü için 100 binin üzerinde mühendis ve bu rakama eşlik edecek ara elemanları yetiştirmeye dayanıyordu. 100 bin rakamını 2000'li yılların başında yakalayan Hindistan yetiştireceği yazılımcı sayısına ilişkin hedefini 2007 yılı için daha da büyüttü.

Modelin asıl belirleyici yanı, yetiştirilen yüksek niteliklerdeki mühendis ve ara elemanların, Hindistan'ın yaşam koşulları nedeniyle, son derece ucuz çalışmayı kabûllenmeye hazır olmalarıydı. Hindistan'a özgü olduğu buradan kaynaklanan model elbette, yalnızca bundan ibaret değildi. Bu ucuz, ama, nitelikli insan gücüyle ve sağlanan başka kolaylıklarla, Hindistan'ı, yalnızca yerli girişimciler için değil, bilişim sektöründeki dünya devleri için de bir câzibe merkezi hâline getirmek ve yazılım işlerini bu ülkede yapmalarını sağlamak modelin önemli hedeflerinden birini oluşturuyordu. Böylece, Hindistan'da çok geniş bir istihdam alanı, dolayısıyla önemli çapta net katma değer ve büyük bir ihracat potansiyeli yaratılmış olacaktı.

Model ucuz beyin gücü sağlamaya yöneliktir diye, peşinen suçlanıp dışlanmamalı. Hindistan'ın, bu modeli yürürlüğe koyarken, yazılımda dünyanın belli başlı aktörlerinden biri, belki de baş aktörü olmayı ve bu alanda ARGE yeteneğini de tam anlamıyla geliştirerek, dünya yazılım pazarındaki fiyatları belirler hâle gelmeyi hedeflediği; bu hedefe erişebilmek için de, başlangıçta, ucuz beyin gücünü bir sıçrama tahtası olarak kullanmayı plânladığı düşünülmeli. Ama, bu modelin ülkemizde de uygulanması arzu edildiğine göre, Hindistan'ın kalkış noktasıyla bugün geldiği noktayı çok iyi çözümlenmek ve şu soruların yanıtını bulmak zorundayız:

Hindistan, gerçekten, dünya yazılım pazarının belirleyici bir aktörü hâline gelebildi mi? Yoksa, bilişim sektöründe, yazılımda olsun gömülü yazılım ya da donanımda olsun, araştırma yetkinliğini ellerinde tutan dünya devlerine öldüm fiyatına iş yapan bir taşeron mu oldu? Bu böyleyse, taşeronluk, modelin kaçınılmaz sonucu muydu? Sonucun böyle olmaması için başka seçenekler var mıydı? Tamamen dış pazarlar için yazılım üretmeye yönelik bir strateji izlenmesini öngören bu modelin çıkmaz sokağı, yazılım ürünlerine iç pazarda da ciddi bir talep yaratacak sektörlerin yazılım sektörüne paralel olarak geliştirilmesinin öngörülmemiş olması mıydı? Yoksa bu öngörüldü; ama, başarısız mı? Hindistan'da, örneğin, telekomünikasyon hizmetlerinin ya da Internet kullanımının, yaygın sefâlet dolayısıyla yeteri hızda geliştirilememesi, böyle bir öngöründe bulunmuş olsa bile, bunun zaten gerçekleştirilemeyeceğinin bir karinesi mi? Model, yukarıda da belirttik, her şeyden önce, nitelikli eleman yetiştirmeye ve yetiştirilen elemanların, ucuz da olsa, Hindistan'da istihdamına ve sonuçta, yaratılan net katma değer önemli ölçüde Hindistan'da kalmasına dayanıyordu. En azından bu gerçekleşti mi; yoksa, Hindistan ucuz yazılım ihraç etmenin yanında, doğrudan ucuz yazılımcı da ihraç eden bir ülke hâline de mi geldi? Bir an için Hindistan insanının başka bir seçim yapma lüksü olmadığını anlamaya çalışabiliriz; ama, bu model bizim için de öneriliyor ve bizim de başka bir seçeneğimiz yok deniyorsa, modeli

önerenler, açık kâplilikle bunu ortaya koymalı ve ayrıca, biz de bu yola girersek, hem sudan ucuz yazılım hem de sudan ucuz yazılımcı ihraç eden Hindistan'la nasıl rekabet edeceğimizi açıklamalılar. Eylül'deki bilişim etkinliklerinde bunları konuşamadık; bir dahaki Eylül'e kadar bekleyelim mi dersiniz?

<http://www.inovasyon.org>

CBTD. 22 Kasım 2003.